

МІСІЯ ТА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ АНТИКОРУПЦІЙНОГО АУДИТУ КОМПАНІЇ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

©2023 МАЙСТРЕНКО А. С., НАЗАРОВА К. О., ЛУСТА А. А.

УДК 338.27:[657.6:339.92
JEL: D73; M42; M49

Майстренко А. С., Назарова К. О., Луста А. А. Місія та соціально-економічний потенціал антикорупційного аудиту компанії в умовах євроінтеграції

Антикорупційний аудит є важливим інструментом у сучасних умовах, особливо для компаній, що діють в умовах євроінтеграції. Місія антикорупційного аудиту в такому контексті полягає в забезпеченні дотримання прозорості, етики та правил ділової поведінки в умовах, коли корупція може завдати негативних наслідків як для самої компанії, так і для суспільства загалом. Антикорупційний аудит стає необхідним елементом стратегії для компаній. Він сприяє створенню чесного та відкритого бізнес-середовища, що позитивно впливає на взаємини компанії з міжнародними партнерами. Також він допомагає зробити бізнес більш конкурентоспроможним, зберегти довіру партнерів, інвесторів та споживачів, сприяє соціально-економічному розвитку як на рівні компанії, так і на національному рівні. Впровадження антикорупційних практик і заходів має безпосередній вплив на інвестиційний клімат, конкурентоспроможність підприємств, довіру громадськості та загальний рівень розвитку економіки. Досягнення оптимальних результатів вимагає системного підходу та активної підтримки керівництва компанії чи уряду. Важливо розробити чітку антикорупційну політику, проводити навчання та тренінги для персоналу, створити систему контролю та моніторингу, публічно відкривати інформацію про антикорупційні заходи. Це допоможе створити стійке та етичне бізнес-середовище, сприятиме подальшому розвитку та інтеграції в європейське господарство та соціально-економічному розвитку країни. Перспективи подальших розвідок у цьому напрямі: аналізування ефективності антикорупційних заходів; дослідження того, як антикорупційний аудит взаємодіє із іншими аспектами євроінтеграції, такими як реформи в судовій системі, права людини та правова реформа; вивчення ставлення громадськості до антикорупційних заходів та їхнього впливу на суспільну думку.

Ключові слова: антикорупційний аудит, стратегія, євроінтеграція, громадська довіра, потенціал, стабільність.

Бібл.: 9.

Майстренко Анастасія Сергіївна – аспірантка кафедри фінансового аналізу та аудиту, Державний торговельно-економічний університет (вул. Кіото, 19, Київ, 02156, Україна)
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7646-9476>

Назарова Каріна Олександрівна – доктор економічних наук, професор, завідувачка кафедри фінансового аналізу та аудиту, Державний торговельно-економічний університет (вул. Кіото, 19, Київ, 02156, Україна)

E-mail: k.nazarova@knu.edu.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5019-9244>

Researcher ID: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/N-3427-2016>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57216845110>

Луста Анастасія Анатоліївна – студентка, Державний торговельно-економічний університет (вул. Кіото, 19, Київ, 02156, Україна)

ORCID: <https://orcid.org/0009-0009-0223-0751>

UDC 338.27:[657.6:339.92
JEL: D73; M42; M49

Maistrenko A. S., Nazarova K. O., Lusta A. A. Mission and Socioeconomic Potential of the Company's Anti-Corruption Audit in the Context of European Integration
Anti-corruption audit is an important tool in the current conditions, especially for companies operating in the context of European integration. The mission of anti-corruption audit in this context is to ensure compliance with transparency, ethics and rules of business conduct in conditions where corruption can cause negative consequences both for the company itself and for society as a whole. Anti-corruption audit is becoming a necessary element of the strategy for companies. It contributes to the creation of an honest and open business environment, which has a positive impact on the company's relations with international partners. It also helps to make the business more competitive, maintain the trust of partners, investors and consumers, promotes socioeconomic development both at the company level and at the national level. The implementation of anti-corruption practices and measures has a direct impact on the investment climate, the competitiveness of enterprises, public trust, and the overall level of economic development. Achieving optimal results requires a system approach and active support from the company's management or government. It is important to develop a clear anti-corruption policy, conduct education and training for staff, create a system of control and monitoring, and publicly disclose information about anti-corruption measures. This will help create a sustainable and ethical business environment, contribute to further development and integration into the European economy, foster the socioeconomic development of our country. Prospects for further research in this direction are: analysis of the efficiency of anti-corruption measures; research on how anti-corruption audit interacts with other aspects of European integration, such as reforms in the judiciary, human rights and legal reform; study of public attitudes towards anti-corruption measures and their impact on public opinion.

Keywords: anti-corruption audit, strategy, European integration, public trust, potential, stability.

Bibl.: 9.

Maistrenko Anastasiia S. – Postgraduate Student of the Department of Financial Analysis and Audit, State University of Trade and Economics (19 Kioto Str., Kyiv, 02156, Ukraine)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7646-9476>

Nazarova Karina O. – D. Sc. (Economics), Professor, Head of the Department of Financial Analysis and Audit, State University of Trade and Economics (19 Kioto Str., Kyiv, 02156, Ukraine)

E-mail: k.nazarova@knu.edu.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5019-9244>

Researcher ID: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/N-3427-2016>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57216845110>

Lusta Anastasiia A. – Student, State University of Trade and Economics (19 Kioto Str., Kyiv, 02156, Ukraine)

ORCID: <https://orcid.org/0009-0009-0223-0751>

Місія та соціально-економічний потенціал антикорупційного аудиту компанії в умовах євроінтеграції є ключовими аспектами для розвитку як підприємства, так і країни загалом. Значений напрям висвітлює важливість антикорупційного аудиту в контексті європейської інтеграції, а також вплив на стан і соціально-економічний розвиток України. У світі сучасного бізнесу та економіки питання корупції стає все більш актуальним і важливим. Корупція завдає серйозної шкоди суспільству, економіці та демократії. Вступ до європейських інтеграційних процесів для багатьох країн стає не тільки питанням політичного вибору, але і реальним шансом на поліпшення стандартів управління та боротьби з корупцією [4].

Антикорупційний аудит є важливою складовою для досягнення чесності, етичності та відкритості в діяльності підприємств. Місією антикорупційного аудиту є підвищення довіри суспільства, пересічного громадянина, інвесторів та інших користувачів інформації до об'єктивності, відкритості та обґрунтованості прийняття управлінських рішень суб'єктів господарювання, які спрямовані на ефективну діяльність, а значить – на транспарентність та інвестиційну привабливість національної економіки.

Так, антикорупційний аудит передбачає, серед іншого, перевірку забезпечення дотримання антикорупційного законодавства – компанія повинна переконатися, що її діяльність відповідає всім законам і нормативам, які регулюють боротьбу з корупцією; попередження корупції тощо. Завдання такого аудиту – виявлення потенційних порушень і прогалин у системі управління, які можуть сприяти корупційним діям. Вчасна реакція на такі порушення може запобігти їх поширенню.

Антикорупційний аудит сприяє створенню етичної культури в компанії, де прозорість, чесність і відповідальність відіграють ключову роль.

Компанії та уряди, які активно борються з корупцією, набувають більшої довіри громадськості. Це може привести до підвищення легітимності та підтримки з боку населення.

Упровадження антикорупційних заходів зумовлює поліпшення ділового клімату, він стає більш привабливим для бізнесу, що сприяє економічному зростанню та розвитку.

Забезпечення високого рівня антикорупційної активності стає важливою передумовою доступу до закордонних ринків, оскільки євроінтеграція відкриває доступ до великих європейських і світових ринків [4].

Результати низки досліджень доводять вплив процесу євроінтеграції на антикорупційний аудит у країнах – кандидатах на вступ до Європейського Союзу. Це може включати аналіз змін у законодавстві, стандартах аудиту та практиці ділового середовища [6].

У ситуації розвитку ринкової економіки проблема формування громадянського суспільства стає все більш серйозною, долаючи найнебезпечнішу загрозу не тільки національної економічної безпеки держави, а й діяльності підприємств. Серед загроз його функціонуванню корупція займає перше місце. Антикорупція та її прояви особливо актуальні в контексті реалізації потенціалу європейської інтеграції, спрощення бізнес-процедур і розвитку міжнародного партнерства [6].

Дослідники активно вивчають вплив антикорупційного аудиту на соціально-економічний розвиток країни, а це містить оцінку змін у рівні корупції, інвестиційних потоків, поліпшення бізнес-клімату та інших показників [8].

Дослідження визначають ефективність заходів антикорупційного аудиту в умовах євроінтеграції. Це містить оцінку того, наскільки ефективно компанії та уряди впроваджують аудиторські практики для боротьби з корупцією [6].

Наразі маємо ситуацію, коли механізм отримання преференцій вбудований в адміністративну систему за допомогою компаній, прибуток яких забезпечується інститутами адміністрації, парламенту та прокуратури [6].

Мета статті полягає в розгляді антикорупційного аудиту як інструменту досягнення місії чесності, етичності та відкритості в діяльності компаній під впливом процесу євроінтеграції та виявлення його потенціалу для соціально-економічного розвитку. Для досягнення мети статті слід виконати такі *завдання*:

- 1) проаналізувати сутність антикорупційного аудиту та його роль у запобіганні корупції на рівні підприємства та в системі загалом;
- 2) вивчити вплив процесу євроінтеграції на вимоги щодо антикорупційного аудиту та стандарти управління корупцією для країн-кандидатів;
- 3) проаналізувати соціально-економічні наслідки впровадження антикорупційних заходів на підприємствах, такі як зміни в інвестиційному кліматі, поліпшення бізнес-середовища та підвищення довіри громадськості;
- 4) визначити можливості та виклики, які виникають перед компаніями та урядами під час адаптації антикорупційного аудиту до вимог євроінтеграції;
- 5) надати рекомендації щодо оптимальних підходів до впровадження антикорупційних практик для забезпечення сталого економічного розвитку в умовах євроінтеграції.

Антикорупційний аудит – це систематичний та об'єктивний перегляд фінансових операцій, процедур управління, інформаційних потоків і корпоративних структур підприємства з метою виявлення, запобігання та боротьби з корупцією. Його сут-

ність полягає в ретельному аналізі діяльності підприємства на предмет виявлення можливих ознак корупції та інших порушень етичних та юридичних норм [5].

Роль антикорупційного аудиту на рівні підприємства та в системі загалом може бути такою:

- 1) *Виявлення порушень і ризиків.* Антикорупційний аудит допомагає ідентифікувати можливі порушення або ризики корупції в діяльності підприємства. Це може містити в собі шахрайство, хабарі, конфлікт інтересів та інші корупційні схеми.
- 2) *Запобігання корупції.* На підставі результатів аудиту підприємство може впроваджувати ефективні механізми запобігання корупції. Це може містити зміни внутрішніх процедур, політики та контролю, а також навчання персоналу про етичні норми та відповідальність.
- 3) *Забезпечення відповідності законодавству.* Антикорупційний аудит допомагає підприємству виконувати вимоги антикорупційного законодавства. Невиконання цих вимог може призвести до правових наслідків, а також до негативного впливу на репутацію підприємства.
- 4) *Підвищення довіри громадськості та інвесторів.* Антикорупційний аудит, якщо він проводиться незалежно та об'єктивно, може сприяти підвищенню довіри громадськості, інвесторів і партнерів до підприємства.
- 5) *Участь у системі боротьби з корупцією.* Антикорупційний аудит є важливою складовою загальної системи боротьби з корупцією на рівні держави та глобально. Результати аудиту можуть використовуватися для подальших дій на рівні державної політики та регулювання [2].

Антикорупційний аудит виконує важливу роль у забезпеченні чесності, етичності та відкритості в діяльності підприємства та сприяє боротьбі з корупцією в системі загалом. Він допомагає створювати сприятливе середовище для економічного розвитку та підвищення довіри всіх зацікавлених сторін. Узагальнюючи, антикорупційний аудит має ключову роль у запобіганні та боротьбі з корупцією, яка є серйозним перешкоджаючим фактором для сталого економічного розвитку та соціальної справедливості. Він сприяє створенню чесного та ефективного бізнес-середовища, яке забезпечує процвітання не лише підприємства, але і всього суспільства [2].

Процес євроінтеграції має значний вплив на вимоги щодо антикорупційного аудиту та стандарти управління корупцією для країн – кандидатів на вступ до Європейського Союзу. Наведемо деякі основні аспекти цього впливу.

- ✦ *Приєднання до міжнародних організацій.* Країни, що прагнуть вступити до Європейського Союзу, зазвичай повинні бути членами різних

міжнародних організацій, таких як Організація з безпеки та співробітництва в Європі (ОБСЄ) або Рада Європи. Ці організації мають свої вимоги до антикорупційних стандартів, які країни-кандидати повинні виконувати.

- ✦ *Гармонізація законодавства.* Країни-кандидати мають гармонізувати своє законодавство з правилами та стандартами Європейського Союзу, антикорупційними законами та нормами. Це може містити впровадження строгих правил управління корупцією, включно із забороною хабарів, конфліктів інтересів та недопущенням корупційних практик у державному секторі та бізнесі.
- ✦ *Залежність від фінансової підтримки.* Процес євроінтеграції зазвичай вимагає від країн-кандидатів великих витрат на адаптацію своєї економіки та суспільства до стандартів ЄС. Це інвестиції в поліпшення антикорупційних механізмів та впровадження антикорупційних заходів.
- ✦ *Поліпшення системи контролю та попередження корупції.* Країни-кандидати повинні зміцнювати свої системи контролю та попередження корупції, розвивати ефективні антикорупційні аудиторські практики та моніторингові механізми [1].

У підсумку: процес євроінтеграції вимагає від країн-кандидатів виконання високих стандартів управління корупцією та антикорупційного аудиту. Це сприяє поліпшенню корпоративної культури, зміцненню правової системи та забезпечує сталий розвиток і процвітання цих країн.

Упровадження антикорупційних заходів на підприємствах має значний соціально-економічний вплив і може привести до різних наслідків, включно зі зміною в інвестиційному кліматі, поліпшенням бізнес-середовища та підвищенням довіри громадськості. Наведемо основні наслідки цих заходів:

- ✦ *Залучення інвестицій.* Підприємства, що активно впроваджують антикорупційні заходи, зазвичай стають більш привабливими для інвесторів. Інвестори шукають стабільність і низький рівень ризику, і підприємства з ефективною антикорупційною системою можуть надавати такі гарантії.
- ✦ *Поліпшення інноваційності.* Підприємства, що борються з корупцією, зазвичай сприяють розвитку інноваційних рішень. Усередині чесного бізнес-середовища компанії можуть більше інвестувати в дослідження та розвиток, що сприяє технологічному прогресу.
- ✦ *Зростання конкурентоспроможності.* Підприємства, що дотримуються етичних та антикорупційних норм, можуть стати більш конкурентоспроможними на ринку. Це може

бути зумовлено зниженням витрат, поліпшенням якості продуктів та послуг, а також залученням нових клієнтів [1].

Слід зазначити, що адаптація антикорупційного аудиту до вимог євроінтеграції створює як можливості, так і виклики для компаній і урядів.

Можливості:

- ✦ *Доступ до нових ринків і інвестицій.* Дотримання вимог євроінтеграції щодо антикорупційного аудиту може допомогти компаніям отримати доступ до ринків Європейського Союзу та повернути іноземні інвестиції, оскільки інвестори шукають надійність і чесність в бізнесі.
- ✦ *Поліпшення репутації та довіри.* Для компаній важливо мати чисту репутацію. Впровадження антикорупційних заходів та аудиту допомагає зберегти та поліпшити довіру споживачів та партнерів.
- ✦ *Сприяння сталому розвитку.* Антикорупційний аудит зумовлює створення сталих бізнес-практик, що сприяють довгостроковому успіху підприємства та сталому економічному розвитку [9].

Виклики:

- ✦ *Фінансові витрати.* Впровадження антикорупційного аудиту та системи управління корупцією може вимагати великих фінансових витрат для компаній.
- ✦ *Політичний опір.* Упровадження антикорупційних реформ може сприйматися політично складним завданням через опір певних інтересів і груп влади, які можуть втратити від таких заходів [9].

Уряди та компанії повинні розглядати антикорупційний аудит та адаптацію до вимог євроінтеграції як інвестицію у свій довгостроковий успіх і сталість, хоча це може вимагати зусиль і ресурсів на початковому етапі [3].

Закон «Про запобігання корупції» визначає правові та організаційні засади функціонування антикорупційної системи країни, зміст і порядок застосування антикорупційних механізмів, правила усунення наслідків корупційних правопорушень і засади діяльності Національного антикорупційного агентства. Згідно з пояснювальною запискою, основними компонентами системи протидії корупції відповідно до Закону є наявність спеціалізованих антикорупційних органів, правила формування та реалізації антикорупційної політики, антикорупційні обмеження, спеціальні антикорупційні перевірки, вимоги прозорості та доступу до інформації тощо [7].

Державна антикорупційна стратегія – це комплексний план дій, який спрямований на запобігання корупції в усіх сферах суспільства. Ця стратегія може

містити в собі різноманітні заходи, удосконалення законодавства, зміцнення інституцій, підвищення обізнаності громадськості [7].

Оцінка важливості Державної антикорупційної стратегії може проводитися на різних рівнях, включно з оцінкою її впливу на запобігання корупції, створенням прозорості та забезпеченням відповідальності. Також важливо оцінити виконання стратегії та результати її реалізації. Це може містити аудити, звіти та оцінки з боку незалежних експертів та міжнародних організацій [7].

Антикорупційний аудит в Україні включає в себе різні заходи та ініціативи для виявлення та запобігання корупції в різних сферах суспільства. Ось кілька прикладів антикорупційних аудитів в Україні:

- ✦ *Антикорупційний аудит у державних установах.* Одним із основних напрямків антикорупційного аудиту є оцінка фінансової діяльності та виявлення можливих корупційних схем в установах державної влади, місцевого самоврядування та підприємствах, що належать державі.
- ✦ *Аудит публічних закупівель.* Існує практика проведення аудитів з метою виявлення корупційних ризиків у сфері державних закупівель, забезпечення відкритості та конкуренції в закупівлях, а також перевірки витрат грошей державного бюджету.
- ✦ *Антикорупційні аудити у сфері охорони здоров'я.* Аудити в медичних закладах спрямовані на виявлення можливих корупційних практик, пов'язаних з лікарськими рецептами, закупівлями медичного обладнання та іншими аспектами охорони здоров'я.
- ✦ *Антикорупційні аудити в освіті.* Аудити в освітній сфері спрямовані на виявлення корупційних схем у прийомі на навчання, отриманні дипломів та інших аспектах освітньої системи.

Ці приклади свідчать про спроби влади та громадських організацій в Україні боротися з корупцією шляхом аудиту та виявлення корупційних ризиків у різних галузях суспільства.

Упровадження антикорупційних практик є критично важливим для забезпечення сталого економічного розвитку в умовах євроінтеграції. Важливо, щоб керівництво компанії чи уряду виявило рішучість і показало приклад у боротьбі з корупцією. Лідери повинні публічно підтримувати антикорупційні цінності та брати на себе відповідальність за їхню реалізацію. Компанії та уряди повинні розробити конкретну антикорупційну політику, яка містить правила, процедури та механізми контролю корупції. Уряди та компанії повинні розробити політику щодо управління конфліктами інтересів і вимагати, щоб всі працівни-

ки дотримувались цієї політики. Має бути створена атмосфера співробітництва та повідомлення про корупційні порушення. Працівники повинні відчувати, що їхні скарги та повідомлення будуть розглядатися конфіденційно та без покарання за їхню заяву [2].

ВИСНОВКИ

Антикорупційний аудит компанії в умовах євроінтеграції відіграє важливу роль у забезпеченні сталого економічного розвитку та вступу до європейського співтовариства. Впровадження антикорупційних практик і заходів має безпосередній вплив на інвестиційний клімат, конкурентоспроможність підприємств, довіру громадськості та загальний рівень розвитку економіки. Досягнення оптимальних результатів вимагає системного підходу та активної підтримки керівництва компанії чи уряду. Важливо розробити чітку антикорупційну політику, проводити навчання та тренінги для персоналу, створити систему контролю та моніторингу, публічно відкривати інформацію про антикорупційні заходи.

Перспективи подальших розвідок: оцінювання ефективності заходів, які компанії та уряди вживають для боротьби з корупцією та визначення найбільш успішних практик; вивчення, як антикорупційний аудит взаємодіє з іншими аспектами євроінтеграції, такими як реформи в судовій системі, права людини та правова реформа; вивчення ставлення громадськості до антикорупційних заходів та їхнього впливу на суспільну думку.

Дослідження цих аспектів сприятиме подальшому розвитку антикорупційного аудиту та зміцненню боротьби з корупцією в контексті євроінтеграції. ■

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Актуальні проблеми розвитку обліку, аналізу, контролю й оподаткування: Матеріали ІХ міжнародної науково-практичної конференції (м. Львів, 14–15 травня 2021 р.). Львів: Видавництво Львівського торговельно-економічного університету, 2021. 542 с. URL: http://www.lute.lviv.ua/fileadmin/www.lac.lviv.ua/data/News/Academy/2021/05/2021.05.14_NewsZbir.pdf
2. Буряк К. Особливості антикорупційного законодавства в країнах Європейського Союзу. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. № 2. С. 356–360. DOI: <https://doi.org/10.32849/2663-5313/2020.2.60>
3. Економічний та управлінський потенціал соціалізації економіки: монографія / за ред. З. І. Галушки. Чернівці, 2020. 408 с.
4. Мізік Ю. І. Антикорупційний аудит: конспект лекцій. Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2019. 65 с.
5. Пашинський А. Навіщо бізнесу антикорупційна програма. URL: <https://vkr.ua/publication/navishcho-biznesu-antikoruptsiyna-programa>
6. Реалізація державної антикорупційної політики в міжнародному вимірі: Матеріали VII Міжнародної

- науково-практичної конференції (м. Київ, 8–9 грудня 2022 р.). Київ: Національна академія внутрішніх справ, 2022. 382 с. URL: https://www.naiu.kiev.ua/files/antikoruptsia/2022/materialy_konf_081222.pdf
7. Смірнова Ю. О. Сутність державної антикорупційної політики України. *Політичне життя*. 2016. № 4. С. 30–33.
 8. Сук П. Л., Алнаїмат М. А. С.. Використання збалансованої системи показників для оцінки діяльності підприємств. *Банківська справа*. 2017. № 3. С. 85–93.
 9. Щелкунов О. І., Парасій-Вергуненко І. М., Назарова К. О. Ділове партнерство як об'єкт економічного аналізу. *Інтернаука. Серія «Економічні науки»*. 2023. № 2.
DOI: <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2023-2-8584>

REFERENCES

- “Aktualni problemy rozvytku obliku, analizu, kontroliu i opodatkuвання” [Actual Problems of the Development of Accounting, Analysis, Control and Taxation]. Lviv: Vydavnytstvo Lvivskoho torhovelno-ekonomichnoho universytetu, 2021. http://www.lute.lviv.ua/fileadmin/www.lac.lviv.ua/data/News/Academy/2021/05/2021.05.14_NewsZbir.pdf
- Buriak, K. “Osoblyvosti antykoruptsiinoho zakonodavstva v krainakh Yevropeiskoho Soiuzu” [Peculiarities of Anti-corruption Legislation in the Countries of the European Union]. *Pidpryemnytstvo, hospodarstvo i pravo*, no. 2 (2020): 356-360.
DOI: <https://doi.org/10.32849/2663-5313/2020.2.60>
- Ekonomichni ta upravlinskyi potentsial sotsializatsii ekonomiky* [Economic and Managerial Potential of Economic Socialization]. Chernivtsi, 2020.
- Mizik, Yu. I. *Antykoruptsiinyi audyt: konspekt leksii* [Anti-corruption Audit: Lecture Notes]. Kharkiv: KhNUMH im. O. M. Beketova, 2019.
- Pashynskiy, A. “Navishcho biznesu antykoruptsiina prohrama” [Why Does Business Need an Anti-corruption Program?]. <https://vkr.ua/publication/navishcho-biznesu-antikoruptsiyna-programa>
- “Realizatsiia derzhavnoi antykoruptsiinoi polityky v mizhnarodnomu vymiri” [Implementation of State Anti-corruption Policy in the International Dimension]. Kyiv: Natsionalna akademiia vnutrishnikh sprav, 2022. https://www.naiu.kiev.ua/files/antikoruptsia/2022/materialy_konf_081222.pdf
- Shchelkunov, O. I., Parasiy-Verhunencko, I. M., and Nazarova, K. O. “Dilove partnerstvo yak ob'iekt ekonomichnoho analizu” [Business Partnership as an Object of Economic Analysis]. *Internauka. Seriya «Ekonomichni nauky»*, no. 2 (2023).
DOI: <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2023-2-8584>
- Smirnova, Yu. O. “Sutnist derzhavnoi antykoruptsiinoi polityky Ukrainy” [The Essence of the State Anti-Corruption Policy of Ukraine]. *Politychne zhyttia*, no. 4 (2016): 30-33.
- Suk, P. L., and Alnaimat, M. A. S. “Vykorystannia zbalansovanoi systemy pokaznykiv dlia otsinky diialnosti pidpryemstv” [The Use of a Balanced System of Indicators to Evaluate the Activities of Enterprises]. *Bankivska sprava*, no. 3 (2017): 85-93.